

Izjava iz Atibaie o teologiji prosperiteta

Preporuke s Lausanskog globalnog savjetovanja o teologiji prosperiteta, siromaštvu i evanđelju

Atibaia, Brazil; 30. ožujka - 2. travnja 2014.

Uvod

Mi, sudionici Lausanskog savjetovanja o 'teologiji prosperiteta, siromaštvu i evanđelju', okupili smo se u Brazilu kako bi razgovarali, raspravljali i bolje razumjeli djelovanje i sve veći utjecaj koji u današnjem svijetu ima ono što poznajemo kao teologija prosperiteta (dalje: TP), kako se ona odnosi spram siromaštva i kako to utječe na misiju 'cijele crkve, koja cjelovito evanđelje donosi svemu svijetu'. Proučavali smo Pismo, zajedno molili, čuli priče i izvješća iz raznih dijelova svijeta i oslušivali proročki glas Duha Svetoga Crkvi. Okupili smo se, vođeni evanđeoskim žarom za Isusom Kristom i poslušnošću zadatku da navijestimo Radosnu vijest riječima, djelima i karakterom, zbog zajedničke zabrinutosti da TP nudi plitko evanđelje koje zapravo podriva puninu Radosne vijesti o Isusu. Punina evanđelja uključuje plan osobnog spasenja koje vodi u život vječni, u kontekstu šire biblijske pripovijesti o tome što je Bog učinio da spasi cjelokupno svoje stvorenje po Kristovoj smrti i uskrsnuću.

Držimo da je sam pojam 'teologija prosperiteta' u sebi neprecizan. Postoji više teologija prosperiteta, a sve su ukorijenjene, izražene i prihvaćene u određenim kontekstima. Nadalje priznajemo potrebu za boljim razumijevanjem različitih povijesnih, socioloških, kulturnih, ekonomskih, psiholoških i teoloških okruženja u kojima se učenje TP-a ukorijenilo. Svjesni smo da se pitanja koja su niknula na ovim konzultacijama ne mogu ni iscrpiti niti riješiti u nekoliko dana, i da samo dublje razumijevanje TP-a može dovesti do nijansiranijeg odgovora na njegove manifestacije u različitim dijelovima svijeta. Unatoč ograničenjima, smjerno nudimo ove preporuke široj Crkvi kao poziv na daljnje promišljanje i zajedničko djelovanje evanđeoskih kršćana dok služimo Božjemu kraljevstvu i sudjelujemo u Božjemu djelu kojim je on pomirio svijet sa sobom.

Ova se rasprava nastavlja na djelovanje i dokumente Lausanskog pokreta, posebice na 'Deklaraciju iz Akroponga' (2008. - 2009.), Lausanske teološke radne skupine i IIE odjeljka 'Capetownskog iskaza o predanju - Pozivati Kristovu Crkvu na povratak poniznosti, integritetu i jednostavnosti'.¹ Potičemo crkve i kršćanske organizacije da prouče i pažljivo razmotre izazove koje pred njih stavljaju ti dokumenti.

I. Poziv na priznanje

- Svjesni smo da je Lausanski pokret nastao i nastavio postojati u velikoj mjeri u povlaštenom kontekstu. Taj kontekst oblikuje naš svjetonazor i razumijevanje jednostavnosti, te ograničava naše razumijevanje složenosti siromaštva. Hod, dakle, u poniznosti, mora uključivati duboku svijest o tome da poziv na jednostavnost ili biblijski načina života može biti nevažan ili čak predstavljati dodatno opterećenje onima koji su već potlačeni siromaštvom.
- Svjesni smo da smo često prebrzo sudili i olako donosili izjave o pravednosti, siromaštvu, ili raspodjeli bogatstva, ne uzimajući si dovoljno vremena za slušanje i bivanje s onima čiji su životi oblikovani siromaštvom i ugnjetavanjem. Priznajemo da je naš neuspjeh da živimo evanđelje u nekim slučajevima odgovoran za neke nepravilnosti i nepravde.
- Svjesni smo da smo često osuđivali ispade TP-a, ne osuđujući istovremeno i terapeutsko ili evanđelje samo-pomoći koje je zamijenilo Kristovo prvenstvo u mnogim našim crkvama.
- Svjesni smo da je potrošačko razumijevanje kršćanskog života rašireno u mnogim crkvama. Takvo nam shvaćanje onemogućuje razumijevanje patnje, progonstva i potlačenosti koje mnoge naše sestre i braća trpe diljem svijeta.

II. Poziv na akciju

• Pravda, milost i služba:

Kršćani su pozvani na pravedno djelovanje i samilosnu ljubav. Nadalje, pozvani smo služiti drugima i na taj način prepoznati Krista u najmanjem od naših sestara i braće. Služba nije samo *za* druge, već i *s* drugima - siromašnima, potlačenima i bližnjima.

Djela službe – poput obrazovanja, zdravstva i službe spašavanja – i djela pravde i zastupanja, sastavni su dio svjedočenja evanđelja. Zloporaba siromaštva i nevolje nema mjesta u kršćanskoj misiji. U navještanju evanđelja kroz služenje i zastupanje, kršćani bi trebali razotkrivati svaki oblik iskorištavanja siromaštva, uključujući i ponudu lažne nade, ukorijenjene u mehaničkom razumijevanju božanske nagrade i blagoslova.

• **Etika moći i bogatstva**

Kršćani su pozvani razotkrivati nepravdu. U mnogim dijelovima svijeta mediji objavljuju skandale povezane sa zlostavljanjima i korupcijom od strane vođa pokreta TP. Bilo da su ta zla javna ili skrivena, kršćani se moraju suprotstaviti (i) zlorabama vlasti, uključujući i duhovne vlasti; (ii) ethosu 'prava na bogatstvo' koji obeshrabruje odgovornost i promiče nemoralan napore u prikupljanju sredstava; i (iii) postupcima koji iskorištavaju i tlače najranjivije.

Kršćani se cjelovitom teologijom stvaranja, grijeha, kristocentričnog otkupljenja i nadom budućeg stvorenja moraju suprotstaviti nauku koji svoj uspjeh mjeri materijalnim zdravljem i bogatstvom.

• **Velikodušnost i blagoslov:**

Kršćani su pozvani davati od sebe samih i dijeliti darove koje im je Bog dao. Prepoznamo da darivanje osnažuje i važnost koju je naš Gospodin Isus dao svakom, pa i najmanjem daru koji se požrtvovno daje za Kraljevstvo. Djela velikodušnosti i blagoslivljanja moraju biti središnje oznake kršćanske Crkve.

• **Strukturalna pravda i shalom:**

Kršćani su pozvani ne samo davati i velikodušno dijeliti, već i raditi na smanjenju siromaštva. To bi trebalo uključiti i ponudu alternative: etičkog načina stvaranja bogatstva i održavanja društveno-odgovornog poslovanja koje osnažuje siromašne i pruža materijalnu korist, te individualno i zajedničko dostojanstvo. To uvijek mora biti učinjeno s razumijevanjem da svo bogatstvo i stvorenje pripadaju prije svega Bogu.

Svjesni smo da postoje mjesta gdje se strukturalne promjene moraju dogoditi prije no što mogle biti stvoren alternativni izvori prihoda. U takvim slučajevima kršćani moraju razotkriti korupciju i ugnjetavanje koje umanjuju mogućnosti onima koji su zarobljeni siromaštvom i tako se uključe u potragu za alternativom i pravednim političkim, gospodarskim i kulturnim strukturama.

• **Liječenje i suosjećanje:**

Sastavni dio našeg svjedočenja evanđelja je i služba ozdravljenja i suosjećanja. Pozvani smo pažljivo rasuđivati kako bismo u vršenju tih službi u potpunosti poštovali ljudsko dostojanstvo i osigurali da ranjivost ljudi i njihove potrebe za ozdravljenjem i / ili suosjećanjem ne budu zlouotrijebljene. Potvrđujemo potrebu za suosjećajnom evangelizacijom, znajući da trpljenje zbog evanđelja i nošenje boli bližnjih jesu djela dostojna kraljevstva Božjega i pravi način da se utjelovi Krista s onima koji trpe.

• **Izgradnja odnosa:**

Kršćani bi trebali nastojati graditi odnose povjerenja i poštovanja sa svim ljudima, tražeći načine za istiniti razgovor u kojem se može preispitivati uvjerenja i jasno obrazložiti evanđelje.

III. Poziv na život u Kraljevstvu

- Potvrđujemo biblijski viziju dobrobiti za čovječanstvo i cjelokupno Božje stvorenje.
- Potvrđujemo da Bog želi najbolje svojoj djeci, te stoga i mi nastojimo oponašati njegovu želju; no istovremeno prepoznamo načine na koje naša kultura narušava naše želje i udaljuje nas od punine života koja se svima nudi u Kristu Isusu. Materijalizam i konzumerizam dva su osnovna oblika iskrivljavanja te želje. Gdje učenje TP-a manipulira i kontrolira, kršćani moraju biti proročki glas, nudeći izvornu pravednost i nadu.
- Potvrđujemo da je potrebno razlikovati između iskrenog pastoralnog odgovora kome je stalo do pojedinca i proročkog razotkrivanja vodstva koje je odgovorno za bilo kakvu manipulaciju i ugnjetavanje. Isus je duboko suosjećao sa zbunjenima i izgubljenima koji su bili vođeni pogrešnim putem, no žestoko je osudio one koji su ih vodili. Kršćansko vodstvo mora utjeloviti model službe i požrtvovnosti koje nam je Isus Krist dao.
- Pozivamo crkvu da se vrati životu Kraljevstva - životu obilježenom služenjem, poniznošću i integritetom, gdje ćemo govoriti istinu onima na vlasti, osuđujući lažne bogove naše kulture, i živjeti kao Kristovi sljedbenici u raznolikosti naših okruženja.

U poslušnosti Bogu Ocu, pozivamo Crkvu da bude dijelom onog istog uma koji je u Kristu Isusu; da dijeli život u Duhu, život u svojoj punini, kako bismo poput zvijezda sjajili, a svijet upoznao spasonosnu ljubav Boga Oca, Sina i Duha Svetoga.

IV. Poziv na razmišljanje

- Moramo odgovoriti na neumjerene i prepredene manifestacija TP-a pažljivim suočenjem s cjelinom poruke Pisma. To znači da ćemo je (i) razmotriti u svjetlu cijele biblijske pripovijesti; i (ii) jasno izraziti evanđelje i

promišljeno razmotrene hermeneutičke pretpostavke i praksu koje oblikuju tumačenje Biblije. Nije dovoljno samo tvrditi da je 'Biblija na našoj strani', jer će i kršćani drugačijih uvjerenja, koji također prihvaćaju autoritet Pisma, isto tvrditi, ukazujući na brojne tekstove za koje vjeruju da podržavaju njihovu praksu.

- Pozvani smo sudjelovati u plodnom dijalogu o tome kako cijela Biblija treba oblikovati naša uvjerenja u vezi zdravlja i prosperiteta, te kako razumijemo naš životni stil u svjetlu Božjeg spasenjskog čina u Isusu Kristu.

- *Kako ćemo uključiti i one čiji je hermeneutički ključ tako različit od našega da se plodan dijalog o tumačenju čini gotovo nemogućim?*

- Prepoznajemo da Bog ponekad koristi trpljenje da bi pročistio vjeru ljudi i ojačao svoj narod. Prečesto se crkva usredotočuje na propovijedanje evanđelja blagoslova dok naviještanje cjelovitog evanđelja cijelome svijetu zahtijeva da Crkva ozbiljno uzme u obzir i ulogu žalovanja i boli.

- *Koji su biblijski izvori i praksa koje trebamo upoznati kako bismo se mogli bolje angažirati i bili bliži onima koji pate i tuguju?*

Svjesni smo da siromaštvo predstavlja složenu, multidimenzionalnu stvarnost. To uključuje (i) nedostatak prihoda i proizvodnih resursa dovoljnih da se osigura održiva egzistencija; (ii) glad i pothranjenost; (iii) bolesti; (iv) ograničen ili nemoguć pristup obrazovanju i ostalim temeljnim uslugama; (v) povećano poboljšanje i smrtnost od bolesti; (vi) beskućništvo i neadekvatne stambene uvjete; (vii) nesigurno okruženje; i (viii) socijalnu diskriminaciju i isključenost. Također ga karakterizira nemogućnost sudjelovanja u donošenju odluka, te civilnom, društvenom i kulturnom životu. To utječe kako na pojedinca, tako i na zajednicu i ima širok spektar posljedice na cjelokupno stvorenje.

- *Kao relacijska stvarnost, siromaštvo ima ekonomske, fizičke, socijalne, mentalne i duhovne uzroke. Koji je biblijski, evanđeoski odgovor na problem siromaštva?*

- Priznajemo da je, u globalnoj tržišnoj ekonomiji, jedan od najučinkovitijih alata za otklanjanje siromaštva ekonomski razvoj, pa ipak evanđeoski kršćani često nisu promovirali svrhovita poslovna rješenja za siromaštvo.

- *Kako možemo učinkovitije raditi na uspostavi kreativnih, etičkih i održivim poslovnim rješenjima u borbi protiv siromaštva? (Vidi BAM Think Tank web stranice <http://bamthinktank.org/>)*

- Shvaćamo da brojna očitovanja TP-a, čak i u svojim najtemeljnijim i najdogovornijim izričajima, nude ljudima osjećaj pripadnosti, nade, i teologiju koja dovodi u pitanje postojeći status quo.

- *Kako možemo ponuditi dublje zajedništvo, bolju nadu, i teologiju koja se ne miri sa statusom quo i potlačenošću kroz utjelovljenje pravde i ljubavi? Koji su tu biblijski izvori na temelju kojih se može razviti kršćanska antropologija koje računa na emocije, religijska iskustva, osjećaje i razmišljanja ljudi i zajednica u mnogostrukosti njihovih okruženja?*

Zaključak

Savjetovanja poput ovog, često postavljaju više pitanja nego što imaju odgovora. Nadamo se da smo pomogli rasvijetliti neke od izazova koje TP-a donosi. Također se nadamo da kroz pažljivo promišljanje možemo razumjeti načine na koje razmišljamo o bogatstvu i siromaštvu i njihova odnosa spram etičkog kršćanskog svjedočanstva.

Molimo za to da kršćani diljem svijeta uzmu ovaj tekst i mudro ga iskoriste u onim okruženjima u koja ih je Bog postavio. Vjerujemo da će to potaknuti biblijsko propovijedanje, poučavanje i život koji se suočava sa zloporabama TP-a, te da će potaknuti kršćane da žive onu etiku koja nas doista čini nositeljima bolje nade, nade koju imamo u Kristu Isusu.

Dodatak I: Deklaracija iz Aproponga

Dodatak II: Capetownski iskaz o predanju: Odjeljak IIE-5 - Pozivati Kristovu Crkvu na povratak poniznosti, integritetu i jednostavnosti'.

Prijevod: Giorgio Grlj